

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 16. april 2018 kl. 09:30 holdt Østre Landsret offentligt retsmøde i retsbygningen,
Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Ole Dybdahl, Tine Vuust og Morten Christensen, førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges fortsat hovedforhandling

24. afd. nr. B-3448-14:

1) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

6) _____

7) _____

8) _____

9) _____

10) _____

11) _____

12) _____

13) _____

14) _____

15) _____

16) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for _____

17) _____

18) _____

19) _____

20) _____

21) _____

22) _____

23) _____

(advokat Christian F. Jensen, besk., for sagsøgerne 2 til 15 og 17 til 23,
og advokat Christian Harlang for så vidt angår sagsøgerne 1 og 16 samt
den del af sagen, hvori der ikke er dækning under den meddelte fri proces)
mod

Forsvarsministeriet

(advokat Peter Biering)

For sagsøgerne mødte advokat Christian Harlang og advokat Christian F. Jensen.

For sagsøgte mødte advokat Peter Biering. Med advokaten mødte tillige advokat Malthe Gade Jeppesen.

Sagsøger 14 var mødt. Som tolk for sagsøger mødte Allan El-Zayat.

Som vidne mødte Michael Miszczuk Jørgensen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Michael Miszczuk Jørgensens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen af vidnet forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4.

Michael Miszczuk Jørgensen forklarede blandt andet, at han i dag er oversergent i Hærens Kamp- og Ildstøttecenter i Oksbøl. På hold 4 i Irak var han konstabel i militærpolitiet. Han var udlånt til hæren fra Søværnets militærpoliti. Han har afgivet forklaring til Forsvarets

Auditørkorps, som det fremgår af rapport af 22. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 653 ff. Han kan vedstå forklaringen på side 654, 6. hele afsnit. De skulle guide de irakiske politistyrker, hvilket kunne medføre udfordringer, når de pointerede forhold over for irakerne, som burde gøres anderledes. De havde således ingen magtmidler eller beføjelser over for det irakiske politi. Det gav sig f.eks. udslag i, at politiet ikke ønskede at anvende de nye patruljebiler, som de havde fået, men foretrak pickupper, hvor der kunne sidde flere betjente på ladet. Det fremgik også af døgnrapporter, at irakerne, når de havde været ude på patrulje i forbindelse med stammekonflikter, havde haft uforholdsmæssigt stort forbrug af ammunition. Dette søgte de danske MP'ere at påtale med henblik på at få det irakiske politi til i højere grad at indtage en mere mæglende rolle under konflikterne. Han har ikke undervist politifolk i håndtering af fanger. De besøgte lokale politistationer i det danske ansvarsområde. De var delt ud på nogle stationer, som de hver især besøgte med faste intervaller, f.eks. en gang om ugen eller hver anden uge. Stationerne var meget rudimentære. De manglede uddannet personel og materiel. Der var detentioner i stationerne. Han har set sådanne og også indsatte i cellerne. Der var for mange fanger i cellerne i forhold til cellernes størrelse. De irakiske myndigheder gav heller ikke forplejning, så det beroede på, at familiemedlemmer leverede mad til de indsatte. De havde drøftet dette med politiet, men det var ikke noget, der ændrede sig. Han så ikke nogen, der havde fået bank, og hørte heller ikke klager herom. Han var ikke på stationsbesøg i Basra by, da denne lå i det britiske område. Han talte med såvel stationslederne som almindelige politifolk. Det faglige niveau var generelt ikke særlig højt, ej heller for så vidt angår de politifolk, der havde års erfaring og uddannelse.

Han arbejdede ikke særligt meget sammen med TSU, men havde hørt om dem. Han så dem i aktion under operation Green Desert. TSU rekrutterede ikke lokalt, og personerne i TSU ville faktisk gerne have et bedre land og var mere motiveret for opgaverne end de lokale betjente. Han ved ikke, hvor højt det faglige niveau var i TSU. Han har endvidere mødt britiske politimentorer. De var ansat i et privat firma, der så vidt han husker hedder "Armour Group" og staves således. Det var almindelige politifolk, der fortrinsvis kom fra Commonwealth lande. De underviste blandt andet TSU. Disse mentorer deltog også i operation Green Desert.

Han husker alene en smule fra operation Green Desert. Det flyder lidt ud for ham, for han var med på en del operationer under udsendelsen. Han deltog helt sikkert i en briefing inden operationen. Den briefing, man kan høre på den tidligere under hovedforhandlingen

dokumenterede videooptagelse fra operationen, blev givet af Anders Berg Olesen til sine førere. Vidnet deltog ikke i denne briefing.

De var ved målet placeret i en ydre ring, der skulle inddæmme det pågældende målområde. Han kan ikke genkende målet på luftfotoet i tillægsekstraktens bind 1, side 347, af Cyan 4. De skulle sikre TSU arbejdsro inden for området. Han erindrer at have set, at der blev ført folk ud af målet af TSU. MP'erne skulle stå klar til at bistå, hvis de danske soldater fik behov for hjælp f.eks. i forbindelse med standsning og gennemsøgning af et køretøj. Han kan vedstå sin forklaring i auditørrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 653, 5. afsnit, men det skal dog præciseres, at "støttefunktionen" i forhold til irakerne alene bestod i afskærmningen ved etablering af ydre ring. På videooptagelsen fra operationen ses nogle mentorer fra Armour Group. De var typisk iført lyse kakibukser, blå skjorte, mørk jakke, hjelm, vest og var udstyret med en maskinpistol. Man kan se en af disse personer ved minuttal 22:50 i videooptagelsen (personen med de mest lyse bukser). Personen, der ved minuttal 23:06, henvender sig til danske soldater, er ligeledes fra Armour Group. Der ses tre mentorer fra Armour Group omkring dette minuttal. Mentorerne ses i baggrunden i samtale med, hvad der umiddelbart ligner TSU-personer. Ved minuttal 23:11 ser man til venstre i billedet en britisk soldat i kamuflageuniform og to mentorer fra Armour Group iført lyse kakibukser. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 2, side 87, ses i baggrunden ligeledes personer fra Armour Group. Forevist notat af 6. december 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 476 øverst, forklarede han, at de omtalte 3 UK civile politifolk må antages at være personerne fra Armour Group. Personen til venstre, der i videooptagelsen fra målet ses komme hen til de danske soldater ved minuttal 20:33, kunne muligvis være en TSU-person. Det er ikke en dansk soldat. Det er muligt, at det er en tolk, men det kan man ikke slutte alene ud fra den omstændighed, at han ikke bærer et synligt våben, for det kan være, at han havde været i færd med at håndtere de tilfangetagne og derfor på dette tidspunkt ikke bar gevær. Så vidt han husker, blev de tilbageholdte ført hen til et centralt område og populært sagt placeret i "futtog". De tilfangetagne blev ført ud med et greb i nakken eller tilsvarende. Han synes ikke, at det fremstod hårdhændet. Under en dansk operation, ville man nok have været to om at føre personerne for at anvende mindst mulig magt. Han så ingen af de tilbageholdte blive slået eller sparket.

Han kan ikke huske, om MP'erne var inde i husene, men han var der ikke. Han befandt sig under hele operationen i ydre ring, der hvor bilerne befandt sig. Så vidt han erindrer, kørte de efter operationen i konvoj tilbage til Shaiba Log Base. Det er muligt, at de kørte i flere

bølger. Han erindrer ikke, at de skulle være kørt af sted sammen med irakerne. Så vidt han husker, blev de tilfangetagne sat på nogle busser og kørt bort separat.

Han mindes ikke i detaljer, hvad de foretog sig, efter at de var kommet tilbage til basen, men de har givetvis afholdt en debriefing. Det siger ham ikke noget, at nogen af de tilbageholdte skulle være blevet screenet og herunder udsat for intime kropsundersøgelser på basen. Det har han ikke hørt om, ej heller fra kollegaer. Han kan vedstå sin forklaring i auditørrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 654, 1. hele afsnit, 2.-4. punktum og 4. hele afsnit. I Danmark ville man således være to MP'ere om at føre en person, så det kunne foregå så skånsomt som muligt. Det vil unægtelig se mere voldsomt ud, hvis der kun er en person til at føre en tilbageholdt, fordi det i den situation er vanskeligere at kontrollere vedkommende. Han så ingen slag eller spark. Det er det lokale politi, han i auditørrapportens 4. afsnit har omtalt. Han mindes ikke, at det lokale politi skulle have deltaget i operationen. Han deltog i den samling, hvor John Dalby opfordrede dem til at træde frem, hvis de havde overværet overgreb, mishandling eller lignende. Som han husker tiden dernede, var der ikke frygt blandt soldaterne for at træde frem, hvis nogen havde overværet uregelmæssigheder.

Han har ikke læst End of tour rapport for MPDET/DANCON/Hold 4, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 495 ff. Han kan i relation til rapportens punkt 1 bekræfte, at der var 21 politistationer. Man skal nok "trække lidt fra", når man læser End of tour-rapporter. Det var ikke alle problemstillinger, de fandt løsninger på i samarbejdet med det irakiske politi, som et sted i rapporten er beskrevet som "lydhørt".

End of tour rapport for hold 4, punkt 3.1.5, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 506, er skrevet ud fra bataljonens perspektiv. "IPS" står for det lokale politi, og "IA" er en forkortelse for den irakiske hær. Beskrivelsen af udfordringerne med IPS' kommandostruktur kan han bekræfte. IPS var ikke så god til at tage sig af fanger, når det kom til cellestørrelser og forplejning. Han så som sagt ingen fysiske overgreb mod fanger. Ude på en station observerede de under et besøg en irakisk betjent stå inde i en celle sammen med andre fanger. De fik oplyst, at han var sat til straksafsoning på grund af en tjenesteforseelse. De forsøgte at forklare, at det nok ikke var hensigtsmæssigt i lyset af, at betjenten måske havde været med til at fængsle nogle af de andre indsatte. Dette var kritisabelt, for det indebar en risiko for betjenten. De havde også mistanke om, at madforsyninger til nogle tilbageholdte blev stjålet

af fangevogterne. Han havde set, at disse indsatte fremviste tegn på fejlnæring og meldte dette op i systemet.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen og forevist kortmateriale med stednavne for politistationer inden for det danske ansvarsområde forklarede han, at han havde tilsyn med en politistation, der lå på vejen ind til Al Medinah. Med mellemrum rokerede de tilsynsopgaven med en station fra en MP'er til en anden, så der kom "friske øjne på". Han har også været inde på en station ved Al-Qurnah. Han har besøgt de fleste af stationerne i det danske ansvarsområdes sektor 4 og 5. Han kan ikke huske, om der er stationer, som han slet ikke var inde på. Han har ikke været inde på alle stationer i sektor 1 og 2. De havde tolk med, når de var på patruljer. De anvendte primært sprogofficererne, og tolkeopgaven blev som udgangspunkt bemandet med en tolk fra en vagtliste.

Udsendelsen på hold 4 var hans første udsendelse til Irak. Han deltog forinden i holdets missionsforberedende uddannelse. Han havde under denne uddannelse eller efterfølgende hørt nogen omtale nogle fangeklager svarende til noget af det, der er beskrevet i e-mail af 19. juli 2004, jf. ekstraktens bind V, side 69 f. Det foresvæver ham således svagt, at der blev omtalt elektriske stød og slagskader ved en eller anden lejlighed, men han kan ikke komme det nærmere. Han så ikke selv noget sådant under sin udsendelse. Han mindes ikke at være blevet forevist månedsrapporter fra hold 3 inden udsendelsen på hold 4. Han har ikke tidligere set punkt 2.2.7 i månedsrapport for juni 2004, jf. ekstraktens bind V, side 93 f.

På den station, hvor han førte tilsyn, sad to unge mennesker på et tidspunkt fængslet for, hvad politiet påstod, var et mord på en politimand. Da han bad om at se dokumentation herfor, fik han blot udleveret en politirapport, som tolken fortalte, konkluderede, at de indsatte var skyldige. Dette er et eksempel på mangelfuld bevissikring. Ungdomskriminelle skulle overføres til et drengefængsel i Basra. Han havde – måske lidt "emsigt" – påtaget sig at følge disse, fordi de var blevet fængslet, mens han førte tilsyn med stationen. Han ville gerne sikre sig, at de unge mennesker blev overført til dette fængsel, fordi faciliteterne var bedre dér, men de danske MP'ere havde vanskeligt ved at følge sådanne overførsler. Han var ikke mere naiv, end at han godt kunne forestille sig, at det irakiske politi mishandlede fanger, når de danske MP'ere ikke var til stede. Med mishandling mener han egentlig hårdhændet behandling. Han kan ikke svare på, om indsatte kunne risikere at blive udsat

for tortur. Han blev ikke under udsendelsen kontaktet af nogen, der berettede om tortur, men kan forestille sig, at det kunne forekomme.

Han har underskrevet auditørrapporten af 22. november 2012. Der var enkelte formuleringsmæssige fejl i gengivelsen, eksempelvis omkring MP'ernes støttefunktion under operation Green Desert. Han hverken mentorede eller monitorerede TSU under operationen. TSU blev støttet af personerne fra Armour Group. Forespurgt, om Armour Group havde ansat tidligere lejesoldater, forklarede han, at dem, han var bekendt med, alle var politifolk. Han kan ikke svare på, hvor stor afstanden var mellem ydre ring og TSU under operationen. På optagelsen fra målet ser det ud til, at afstanden kan have været omkring 50-75 meter. Han så under operationen ingen danske soldater gå tættere på TSU. Han kan ikke huske, hvem der briefede ham inden operation Green Desert, men det var typisk MP-officeren, der stod for briefing af MP'ere.

Han så under operationen ikke den hændelse, som ses ved minuttal 19:20-19:35 på den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4. Havde han været til stede og set det dengang, ville han have skærpet sin opmærksomhed, men han kan ikke ud fra klippet vurdere, om der trædes eller sparkes på en person, og om dette i givet fald er sket for at holde denne nede.

Som vidne mødte Peter Scharling Pedersen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Peter Scharling Pedersens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Der blev under afhøringen af vidnet forevist uddrag af den tidligere under hovedforhandlingen dokumenterede videooptagelse fra Cyan 4.

Peter Scharling Pedersen forklarede blandt andet, at han fortsat er ansat i forsvaret. Med rang af kaptajn fungerede han i begyndelsen af udsendelsen på hold 4 i Irak som forbindelsesofficer til TV2 under produktionen af deres dokumentarfilm "Bataljonen". TV2 deltog ikke med kamerahold under operation Green Desert. Da en tidligere presseofficer rejste hjem, blev han forlænget en kortere periode som presseofficer, indtil der kom en anden

presseofficer til holdet. Han var bekendt med sin handle- og meldepligt, der foreskriver, at man skal gribe ind eller melde opad i systemet, hvis man overværer overgreb eller lignende. Han havde under udsendelsen ikke anledning til at gøre brug af handle- og meldepligten.

Han deltog i operation Green Desert som presseofficer med henblik på, at han efterfølgende kunne udarbejde en pressemeddelelse om operationen. De danske styrker skulle etablere ydre ring, så de irakiske styrker kunne gennemføre operationen i målene. Det var både det irakiske militær og en specialenhed i politiet – vistnok benævnt TSU – der deltog i operationen. De danske soldater skulle ikke foretage tilbageholdelser. Han mener, at han kørte med Anders Berg Olesen ud til opgaven. De parkerede til højre i udkanten af området, som ses på luftfotografiet i tillægsekstraktens bind 1, side 347, af Cyan 4.

Han er bekendt med, at der blev optaget med videokamera ved målet. Så vidt han husker, var han med blandt de soldater, der ledsagede Anders Berg Olesen, jf. minuttal 19:12-19:39 i videooptagelsen. Det var på daværende tidspunkt tussmørke. Det kan godt passe, at solen var ved at stå op. De kunne se skikkelser, men ikke ansigter eller detaljer. Detaljer fremstår efter hans opfattelse tydeligere på videooptagelsen, end de gjorde i virkeligheden. Han kunne dengang ikke se tydeligt, hvad der passerede inde ved husmuren. På klippet ser det ud som om, der ligger nogle anholdte på jorden, og at en af soldaterne træder en af de tilbageholdte på ryggen for at holde ham nede. Han vil mene, at en sådan handling ikke var omfattet af meldepligten. Han hæftede sig ikke ved episoden. Der blev vist sagt noget om episoden på et tidspunkt, men hvis de danske soldater havde opfattet den som alvorlig, ville de have haft en diskussion herom efterfølgende. Han ved ikke, hvem der ses stå med et videokamera ved minuttal 20:30 på videooptagelsen. Det er ikke ham – han var slet ikke uddannet til at betjene sådan et kamera og har aldrig prøvet det. Han var under operationen ikke inde i nogen af målene og ved ikke, om danske soldater eller MP'ere var derinde.

Der var nogle lastbiler eller busser, som de tilbageholdte skulle op i. Han kan vedstå sin forklaring til auditørrapport af 9. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 639 nederst og 640 øverst, om bataljonens leje og brug af nogle hvide minibusser i forbindelse med transport til "Q8". Bussen på videooptagelsen ved minuttal 17:37 ligner ikke de busser, han mindes, at bataljonen havde lejet.

Det er ham, der har udarbejdet pressemeddelelsen af 26. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 457 ff. Han skrev den formentlig, efter at de var kommet tilbage til basen, og han havde modtaget meldinger fra de forskellige enheder om, hvad der var fundet, og han havde talt med John Dalby. Han må også have talt med staben om, hvad der var sket under operationen, og hvad resultatet af operationen havde været. Operation Green Desert var ikke en dagligdags foreteelse, så han fandt det naturligt, at der blev udsendt en pressemeddelelse. Pressemeddelelsen blev sendt hjem til HOK's pressesektion, der tog hånd om offentliggørelsen efter at have rettet eventuelle grammatiske fejl. Det var ikke tanken, at HOK skulle foretage indholdsmæssige ændringer. Overskriften på pressemeddelelsen er muligvis tilføjet af HOK. Han udarbejdede et udkast til meddelelsen, herunder med vurderingerne af operationen, som han forelagde for John Dalby, der ligeledes citeres til sidst i pressemeddelelsen. De danske soldater havde ikke været i nærheden af de 36 tilbageholdte, hvorfor han gjorde bemærkning i meddelelsen om, at de tilbageholdte var i irakisk varetægt. Fotografierne i meddelelsen er enten nogle, han selv tog, eller nogen, han modtog fra andre i bataljonen. Personerne i kamuflageuniformer på fotoet øverst i pressemeddelelsens side 2, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 458, er englændere, og de øvrige er personer fra TSU.

Udspurgt af retten forklarede han, at der ikke var andre pressemedarbejdere til stede ved målet end vidnet. Det kan derfor ikke være en sådan stabsmedarbejder, der holder det kamera, der ses på videooptagelsen fra Cyan 4.

Udspurgt af advokat Christian Harlang forklarede han, at der forud for operationen havde været en hændelse med sprængning af en vejsidebombe. Der kunne også blive skudt mod de danske styrker med håndvåben og raketstyr, som kunne anvendes mod køretøjer. Dette indgik i trusselsbilledet og var det, man gerne ville imødegå med operationen. Han deltog ikke i stabsmøder om operation Green Desert forud for operationen. Det var hans indtryk, at spejdereskadronen og panserinfanterikompagniet ved hver sit mål havde til opgave at etablere ydre ring. Han fik det indtryk under den briefing, som Anders Berg Olesen holdt, og som man kan se på videooptagelsen fra Cyan 4. De tog fra Shaiba Log Base om natten – det var i hvert fald stadig mørkt. De mødtes ved et samleområde med de irakiske styrker. Der var måske forløbet et sted mellem ½ og en time fra ankomsten til målområdet, før han og Anders Berg Olesen gik hen forbi det ene af målene. De var ankommet omkring daggry. Det var ikke helt mørkt. Han kan ikke huske, hvor lang tid gåturen varede – måske ½ times tid. De returnerede derefter til deres bil, inden de på et tidspunkt kørte videre til næ-

ste mål. Han er helt sikker på, at han ikke betjente et videokamera under operationen. John Dalby fik forelagt pressemeddelelsen om operationen i sin helhed, inden den blev fremsendt til HOK. I relation til presseopgaver e-mailede eller ringede han til HOK, når der var behov herfor. Han fungerede kort tid som presseofficer og husker ikke at have haft kontakt til HOK omkring fangehåndtering.

Forespurgt, om de gjorde fund under operationen indikerede, at der ikke havde været tale om hårde modstandere, forklarede han, at der blandt andet blev fundet kikkertsigter til snigskyttegeværer, og der er ikke nogen af de gjorde fund, som afkræftede, at der var tale om hårde modstandere. Det kan heller ikke udelukkes, at de ikke fandt alle våben. Hans personlige oplevelse var, at der var tale om farlige modstandere.

Bataljonen anvendte de hvide, lejede busser til at køre til og fra Kuwait, når der skulle flyves danske soldater ind eller ud af området. "Q8" i auditørrapporten står for Kuwait. Da han afgav forklaring til Forsvarets Auditørkorps bemærkede han, som det fremgår af rapporten, at han ikke kunne udelukke, at nogle af disse busser havde været til stede under operation Green Desert, men det er ikke noget, han har nogen viden om.

Som vidne mødte Peter Ernstved Rasmussen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Peter Ernstved Rasmussens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Peter Ernstved Rasmussen forklarede blandt andet, at han på hold 4 var presse- og informationsofficer. Han skulle håndtere forholdet til den danske presse, herunder orientere om holdets aktiviteter i Irak. Han skulle endvidere udarbejde tavleinformation, og de havde også en telefonavis, som han havde ansvaret for, ligesom han skrev artikler til HOK's hjemmeside. Han ankom den 29. november 2004 til hold 4.

Han har afgivet forklaring til auditørrapport af 9. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 743 ff., men det skete blot telefonisk under hensyn til, at han først kom til Irak efter operation Green Desert. Han kan vedstå gengivelsen af sin forklaring i rapporten, jf. samme ekstraktbinds side 743, 3. afsnit. Han vil tro, at han drøftede operationen med John

Dalby og næstkommanderende Morten Adler Holmstrup. Han hørte ikke andet efter sin ankomst end, at der havde været en stor operation. Han mener ikke, at han på daværende tidspunkt hørte om, at irakere skulle have været udsat for overgreb i forbindelse med operation Green Desert. Han afløste en tidligere presseofficer og havde ikke deltaget i missionsforberedende uddannelse. Han havde været i civil ansættelse nogle år forud herfor, så han skulle først finde sig til rette med atter at være tjenestegørende i forsvaret. Han var premierløjtnant og midlertidigt udnævnt kaptajn. Han er i dag selvstændig erhvervsdrivende og driver en blog, hvor han skriver om forsvars- og sikkerhedspolitiske emner.

Han er bekendt med ”særlig hændelse” af 6. december 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 469. Han var ikke på daværende tidspunkt bekendt med de notater, som indgår som bilag til meddelelsen. Han hørte vist om avisartiklen i Al-Manarah den 6. december 2004. Den britiske brigade havde kontaktet bataljonen og orienteret om artiklen. Han blev – vistnok dagen efter – kaldt ind til en samtale med John Dalby, der orienterede ham om artiklen, som er gengivet i bilag 5, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 479. Han talte med John Dalby om avisartiklen, og de var enige om, at bataljonen var nødt til at reagere med en pressemeddelelse på artiklen, der indeholdt beskyldninger om, at danskerne skulle have deltaget i eller overværet tortur uden at gribe ind. De blev enige om, at vidnet skulle skrive et dementi, hvori de skulle tilbagevise beskyldningerne i Al-Manarachs avisartikel, og at han skulle kontakte redaktionen på avisen for at fortælle dem, at beskyldningerne ikke var korrekte. De ville meddele avisen, at den naturligvis måtte skrive, hvad den ville, og måtte anvende de kilder, man ønskede, men at bataljonen gerne ville have mulighed for at komme til orde, hvis avisen arbejdede på kritiske artikler om den danske bataljon. Han var i lyset af danskernes rolle med at etablere ydre ring under operationen meget sikker på, at beskyldningerne var ukorrekte. De eneste danskere, der kunne have været med inde i målene, var MP’erne, men det var irakerne, der med hjælp fra briterne skulle forestå arrestationer. De vidste endvidere, at der ikke var begået overgreb under de tilbageholdtes ophold på Shaiba Log Base. Man kunne fra dansk side naturligvis ikke vide, hvad der skete i de irakiske faciliteter efterfølgende. Han erindrere ikke, at han skulle fået udleveret dokumenter til brug for udarbejdelsen af dementiet, men han talte i hvert fald med adskillige personer, der havde været med ude på operationen. Dementiet, der egentlig var ganske kort, blev vendt og drejet.

I den efterfølgende weekendudgave af Al-Manarah den 12.-14. december 2004 blev der trykt flere artikler om operationen, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 481 ff. Fotoet nederst

på side 482 i samme ekstraktbind er et foto af ham, der blev taget, da han var inde på redaktionen for at aflevere bataljonens dementi. Oversættelsen af avisartiklen den 12.-14. december 2004, jf. ekstraktens bind VI, side 502 nederst og 503 øverst, viser Al-Manarahs kritiske vinkel på operationen. Avisens tilgang var, at de danske styrker var skyld i overgrebene ved ikke at beskytte irakerne. Det var en justering i forhold til det tidligere budskab i den første artikel. Det var vigtigt for bataljonen i det mindste at få offentliggjort dementiet i avisen. Han ved ikke, hvem Dr. Khalaf Al-Munshidi er. Han blev på et tidspunkt korrekt citeret af Ritzaus bureau for under et telefoninterview at have udtalt, at Az Zubayr var "lidt af en banditby". Dette blev dog misforstået og brugt i Al-Manarah. Citaterne i artiklen "Og i separate ... de irakiske styrker og koalitionsstyrkerne." er ikke retvisende, jf. ekstraktens bind VI, side 508. Han havde ikke udtalt, at beskyldningerne skulle være politisk motiveret – han havde blot anmodet om mulighed for at fremkomme med et dementi. Han ved ikke, hvilke undersøgelser der efterfølgende blev sat i værk vedrørende forløbet omkring de tilbageholdte. Det var vigtigt for bataljonen, at den danske befolkning blev orienteret om, at den irakiske avis havde offentliggjort bataljonens dementi. Der var en stor bevågenhed om sagen også fra dansk presses side. Dette var baggrunden for artiklen i Politiken, jf. ekstraktens bind VI, side 515.

I bogen "Et land i krig" er han korrekt citeret for at have udtalt "Vi ved godt, at irakerne traditionelt behandler fanger på en anden måde, end vi gør. Men vi har ingen mulighed for at kontrollere, hvad der er foregået." Der lå i udtalelsen, at de ikke kunne efterprøve, hvad irakerne havde foretaget sig med de tilbageholdte.

Dagen efter, at han havde været på Al-Manarah for at aflevere dementiet, blev han kontak- tet af Rasmus Tantholdt fra TV2, der oplyste, at TV2 havde modtaget uddrag af et video- klip fra et tyrkisk nyhedsbureau Ihlas Newsagency (IHA). Klippet gik angiveligt ud på, at han skulle have været på redaktionen for at foretage beslaglæggelse af Al-Manarahs avis- oplag, og at han havde indrømmet, at de danske styrker havde begået tortur. Han modtog uddrag af klippet dateret 8. december 2004. Forevist det pågældende uddrag af videoklip- pet forklarede han, at hans møde på Al-Manarahs redaktion, hvorunder han afleverede ba- taljonens dementi, varede omkring 30-45 minutter. Der medvirkede en irakisk kaptajn ved navn Firas under mødet, som tolkede for dem. I hjørnet af lokalet stod der en iraker iført hvid kjortel, der med et lille videokamera filmede deres møde. Han tænkte ikke videre over det. På vej ud bad irakeren ham om at holde en avis op foran sig, for at der kunne tages nogle fotos. De talte om fodbold, og han opfattede situationen helt tilforladelig. Da han

dagen efter så videoklipet med IHA's undertekster, fremgik det heraf, at han skulle have indrømmet, at de danske styrker havde udøvet tortur, og at man undskyldte dette. De havde ikke foretaget nogen beslaglæggelse aviser på Al-Manarahs redaktion. Han var lige ankommet fra en civil stilling til Irak og var slet ikke mentalt forberedt på at skulle indgå i en mediekrig. Billederne på forsiden af den avis, han ses holde op foran kroppen, var billeder af irakere, som var taget til fange af amerikanerne. Han følte sig misbrugt. Han forsøgte efterfølgende at kontakte IHA, men han blev mødt af en blank afvisning og postulerer om, at der ikke var noget i videoklipet, som var ukorrekt. Heldigvis er klippet af meget dårlig kvalitet, og man kan høre, at han blev spurgt "do you like football?", så det havde nok ikke den store værdi i medierne.

Han kan ikke huske, om han tidligere har set Media plan to tackle the DANBAT allegations, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 485 f.

Han kan vedstå sin forklaring til auditørrapporten om sit kendskab til anvendelse af kameraer under operation Green Desert, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 743 nederst.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at enhver videodokumentation vedrørende forløbet af operation Green Desert ville være en fordel, for det ville kunne afgrænse, hvad man eventuelt måtte undersøge nærmere i forbindelse med operationens forløb. Det, der fremgik af følgeskriften til videoklipet, som TV2 havde fået, beskrev det, han har forklaret om indholdet af klippet. Han så følgeteksten i en engelsk oversættelse. Al-Manarah havde tydeligvis ikke fundet det nødvendigt at kontakte bataljonen, inden de offentliggjorde deres artikler. Under mødet på avisen tilbød han redaktionen, at journalister fra avisen kunne komme med på operationer. Den britiske brigade havde stået for transporten til Al-Manarah, da han skulle til møde, og de havde også medbragt kaptajn Firas fra ING, der var tidligere helikopterpilot. De fik oplyst under mødet, at Al-Manarahs journalister havde talt med nogle kilder, og de sagde på redaktionen, at det ikke var journalisternes opgave at gøre sig til dommere over disse informationer. Som dansk journalist fandt han det vigtigt, at Al-Manarah måtte skrive, hvad de ville, blot ønskede man adgang til et demi.

Han var under udsendelsen på hold 4 i besiddelse af et videokamera. Han har sidenhen hørt, at efterretningssektionen også var i besiddelse af et kamera. Han har ingen anelse om,

hvilket kamera der blev anvendt til at optage ved Cyan 4. Han ved ikke, hvor mange kameraer der var på hold 4. Han har vist efterfølgende hørt, at der var fire kameraer.

Det, at irakerne behandlede fanger på en anden måde end danskerne, var udtryk for, at de typiske behandlede fanger langt mere hårdhændet. Han havde set et fængsel i Al-Qurnah med celler, som lignede fangehuller med tremmer i stil med det, man kan se på en gammel, dansk borg, og hvor de indsatte stod og kiggede ud. Han hverken kiggede ind eller inspicerede cellerne, så han ved ikke, om de var uhumske. Han tænkte bare ved sig selv, at han var glad for, at det ikke var ham, der var indsat dér. Det var ingen hemmelighed, at politistyrken ikke var på samme niveau, som man er vant til i vestlige lande.

Kenneth Buhls forklaring for landsretten om, at ”Snakken blandt udsendte gik på, at man som civil iraker i irakiske styrkers varetægt kunne risikere at blive udsat for overgreb”, svarer til hans indtryk. Det samme gælder i forhold til Jamal Hammouds forklaring for landsretten om samme. Hele det irakiske samfund bar i den grad præg af disse problemstillinger om betydningen af stammerelationer, korruption m.v. Hans konkrete kendskab til disse forhold var dog sporadisk, da han ikke havde sin daglige gang på irakiske politistationer.

Som vidne mødte Morten Jansen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Morten Jansens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Morten Jansen forklarede blandt andet, at han på hold 4 i Irak primært var vognkommandør i panserinfanterikompagniet. Han er ikke længere ansat i forsvaret.

Han har afgivet forklaring til Forsvarets Auditørkorps, jf. rapporten af 2. november 2012, som han har gennemlæst og kan vedstå. Gengivelsen i rapportens side 2, 3. afsnit, jf. til-lægsekstraktens bind 2, side 598, om lussinger og en skalle er korrekt. De irakiske soldater sparkede også de tilfangetagne. Han var ikke i tvivl om, at der løb blod ud på det, som den iraker, der blev nikket en skalle, havde over hovedet. Det skete ved Cyan 1. Han indgik i 1. delings 1. gruppe. Hans gruppe bestod af ca. ti soldater. Han kan ligeledes vedstå gengivel-

sen af hans forklaring i rapportens side 3, 2. hele afsnit, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 599. Der er foregået mange voldsomme ting i Irak under Saddam Hussein. Også i 2004 ville man, hvis man blev overdraget til det irakiske politi eller militær, få tæsk. Det var der ikke nogen, der kunne være i tvivl om. De tilbageholdte under operationen skulle ikke ind og afhøres på en måde, som man kender til i Danmark. Han er enig i den forklaring, der er afgivet af Masoud Vahedi til landsretten om samme emne. Han var, når han ser tilbage på forløbet, desværre ikke under operationen bekymret for, hvad der kunne ske de tilfangede efter operationen – han skænkede det ikke en tanke, for det var ude af hans hænder.

Han ved ikke, om de alle i hans gruppe kiggede hen mod det sted, hvor en tilfangetagen blev nikked en skalle, men der var flere, som kiggede i den retning. Han ved ikke, om hans gruppefører kiggede derhen. Han kan ikke huske sin placering i forhold til målet, men han havde indsigt mod en gyde, hvor der var noget tumult efter en skudepisode. De irakiske styrker stak af fra gyden, da der blev skudt. De danske soldater var ikke inde i gyden, da der blev skudt, men de rykkede ind i gyden kort tid efter skudepisoden. Det var de danske soldater, der først rykkede ind i gyden – vistnok de danske MP'ere – hvorefter irakerne også rykkede derind igen. Efter nogen tid kom de irakiske soldater ud med nogle tilbageholdte. Han kan ikke huske, hvor mange fanger der var. Det var kun de irakiske soldater, der havde hånd på fangerne. Han kunne ikke se nogen af soldaterne eller MP'erne gå ind i husene, for han havde ikke indsigt mod husene.

Citatet i Politiken, jf. ekstraktens bind VI, side 767, har han ikke selv forfattet. Men han kan ikke forestille sig, at de danske MP'ere ville gå ind i en gyde, efter at der var blevet skudt, og derefter forblive der med risiko for at blive ramt af yderligere skud. Han vil således antage, at de danske MP'ere derimod rykkede ind i husene uden at afvente irakerne. Det er det, som han udtalte sig om i artiklens tredje afsnit.

Udspurgt af advokat Peter Biering forklarede han, at hans delingsfører hed Rasmussen. Den næstkommanderende i delingen var ”LS” – Lars Selchau Jørgensen. Han kan vedstå sin forklaring i auditørrapportens side 1, 2. afsnit, sidste punktum, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 597, om, at MP'erne skulle stå for at få fat i nogle irakere, og at dette skulle ske i samarbejde med irakiske soldater under dansk ledelse. Han var konstabel og vidste ikke, hvem der i sidste ende havde kommandoen. Jargonen under den forudgående briefing var, at ”vi skal ud at have fat i de her irakere”. Han er ikke enig i Lars Selchau Jørgensens forklaring for landsretten om, at de danske MP'ere fulgte med ”efter” de irakiske soldater i

en afstand af fem-ti meter. Han er heller ikke enig med Fabio Mezzasalmas forklaring for landsretten om, at det var de irakiske soldater, der først gik tilbage i gyden efter skudepisoden. Han så ikke nogen af de tilfangetagne blive tilset af danske soldater. Han oplevede heller ikke nogen skride ind over for de irakiske soldater og sige ”stop”, da irakerne slog og sparkede de tilbageholdte.

Citatet i bogen ”Et land i krig”, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 554 øverst, er delvist en korrekt gengivelse af, hvad han har udtalt, men det skal dog præciseres, at han ikke kunne se, om de danske MP’ere gik først ind i husene.

Sagen udsat til fortsat hovedforhandling den 17. april 2018 kl. 9.30.

Retten hævet kl. 15.17.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 20-04-2018

Rikke Bjergdal Nielsen
Retsassistent